Сабақты зерттеу: мұғалімдердің кәсіби дамуына ықпалы

Ислямова С.А., Зейнолдина Г.Т.,

Педагогикалық шеберлік орталығы
Өскемен қаласының филиалы, Қазақстан

Зерттеудің мақсаты

Сабақты зерттеу тәсілін өз тәжірибесіне енгізудегі мұғалімнің кәсіби дамуына ықпалын анықтау

Негізгі идея мен зерттеудің өзектілігі:

Сабақты зерттеуді жүзеге асыру

- Бақылаушы дағдысын дамыту
- Бірлесе жоспарлау
- Бірлесе сабақты талдау
- Келешек қадамдарын айқындау

Зерттеуші мұғалім

- Практик-зерттеуші
- Өзін-өзі дамытушы
- Өзін-өзі жетілдіру

2016 – 2019 оқу жылдар аралығында зерттеу жұмысына қатысқан жетекші мектептер

ЖЕТЕКШІ МЕКТЕПТЕР

Өскемен қ.

- «Ш.Уалиханов атындағы №3 мектеп-лицейі» КММ
- “О.Бөкей атындағы №44 лицей” КММ
- «Ахмер орта мектебі» КММ

Катон-Қарағай ауданы

- «Рыков атындағы орта мектеп» КММ

Зайсан ауданы

- «Айнабулак орта мектебі» КММ
- «М.Әуэзов атындағы орта мектеп» КММ
- “Х.Мустафин атындағы орта мектеп» КММ
- «М. Дауленов атындағы мектеп-интернаты» КММ

Ұлан ауданы

- «Тохтаров атындағы бала бақша- ОМ» КММ
- «Бозанбай орта мектебі» КММ
- «Р. Марсеков атындағы орта мектеп» КММ

Тарбағатай ауданы

- «Абай атындағы орта мектеп» КММ
- «Ю.Гагарин атындағы орта мектеп»КММ
- «Т.Рыскулов атындағы орта мектеп» КММ
- «К.Нурбаев атындағы орта мектеп» КММ

Күршім ауданы

- «Ч. Уалиханов атындағы орта мектеп» КММ
- «№1 Теректі орта мектебі» КММ

Зерттеуге қатысқан 68 респонденттің төмендегідей қиналатын мәселелері анықталды:

Зерттеу сұрағы

Сабақты зерттеу тәсілін өз тәжірибесіне енгізу мұғалімнің кәсіби дамуына қалай ықпал етеді?

Зерттеудің сандық және сапалық деректері

Рефлексивті сұхбат

Сауалнама

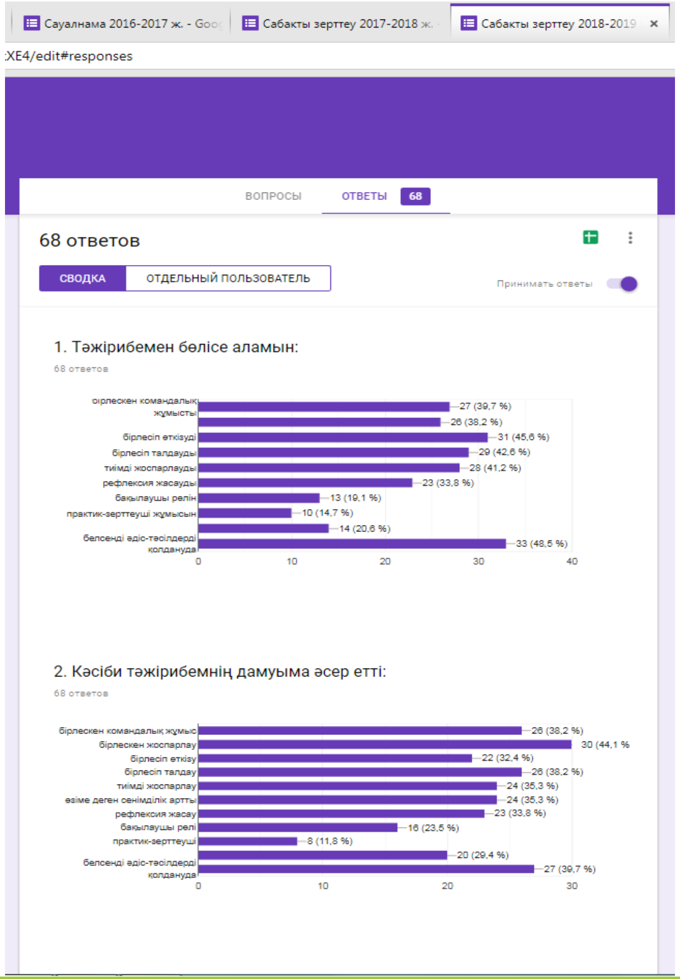

Бақылау

2016-2017 оқу жылы сауалнама нәтижесі

2017-2018 оқу жылы сауалнама нәтижесі

2018-2019 оқу жылы сауалнама нәтижесі

Қорытынды мониторинг нәтижесі

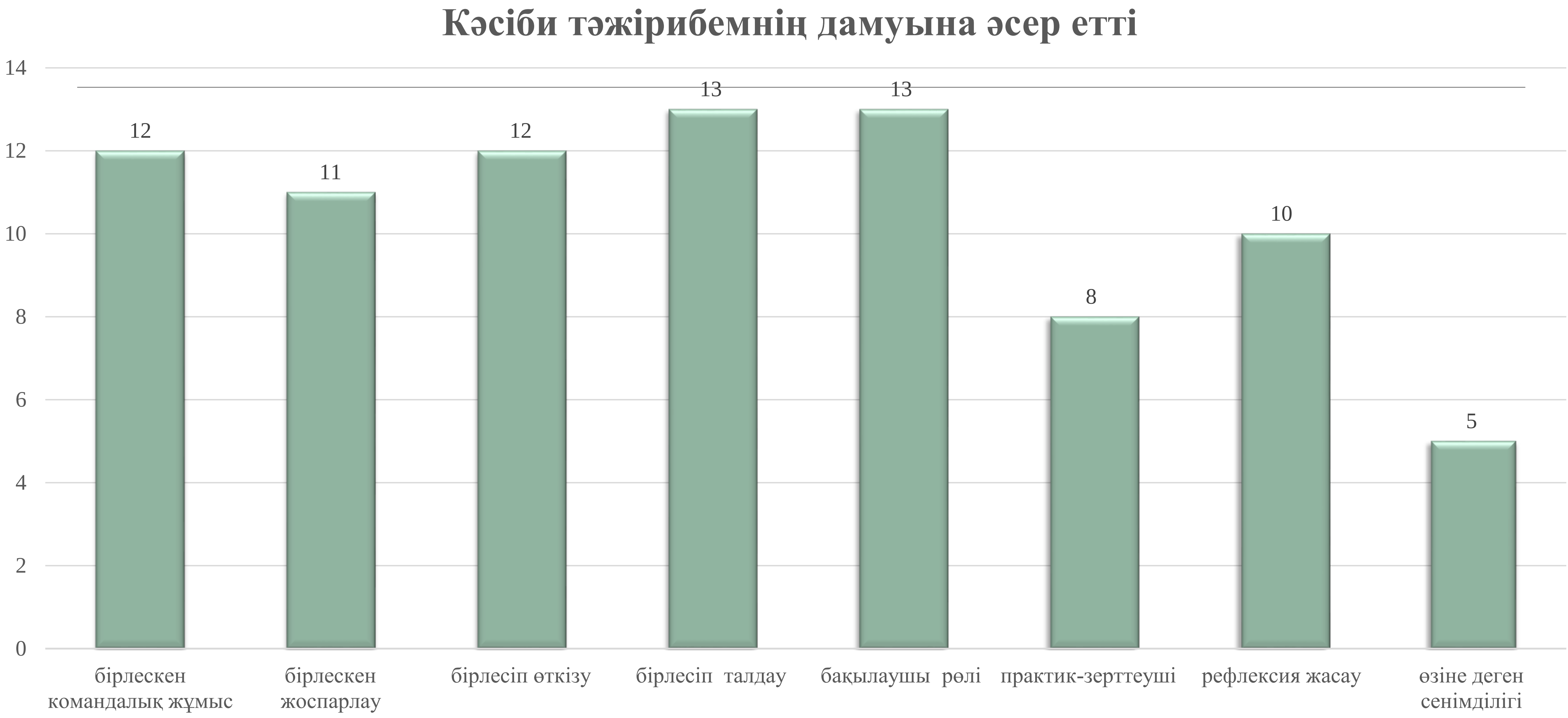

Рефлексивті сұхбат

*Бірлескен жұмыс барысында мен өзімнің кәсіби тәжірибеме **рефлексия жасауға, сындарлы кері байланыс** беруге және **зерттеу жұмысын** жүргізуге үйрендім.*
Сабақты зерттеу - оқушыларға саналы білім беруді көздеген, бір мақсатқа жұмсалған ұстаздар шеберханасы десекте артық етпейді.

*«Советы моих коллег для меня бесценны. Именно работа в **команде научила меня видеть сильные и слабые стороны** моей работы, вносить коррективы. Поддержка моих коллег придаёт мне **уверенность,** а это значит, что моя **практика улучшается.»***

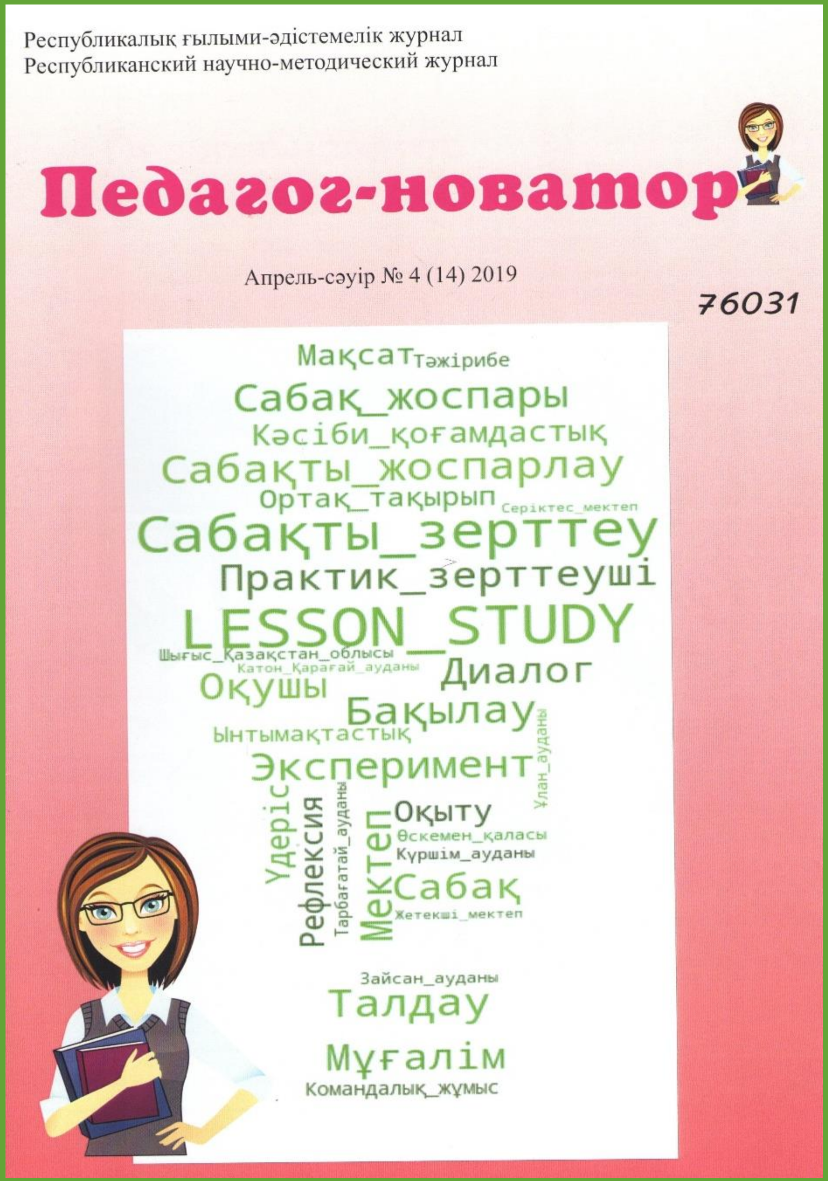

«САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ» ӘДІСІ – БІЗДІҢ ТӘЖІРИБЕМІЗДЕ

Куралханова Салтанат Нурлановна,
Директордың оқу-тәрбие ісі жөніндегі орынбасары,
Зайсан ауданы, Қаратал ауылы,
«Қаратал орта мектебі» КММ

Қазіргі заман талабы жаңашылдық болғандықтан дәстүрлі сабаққа деген көзқарас өзгеріп, сабақ беру тәсілін жаңа бағытқа бұра бастадық. Жас ұрпаққа саналы тәрбие мен сапалы білім беру –мұғалім құзыретіндегі игі іс екені барша ұстаздарға белгілі. Сондықтан да сабақты әр түрлі тәсілдермен, оқушыны қызықтыратындай қылып ұйымдастыру - әр мұғалімнің міндеті. Жаңаша әдіс-тәсілдерді қолданып, үнемі ізденіп, жаңашыл болуы және әрдайым өз білімін жетілдіріп отыруы тиіс.

Тәжірибеге өзгеріс енгізе отырып, білім беруді жетілдіру арқылы сапалы білімді қалыптастыруға бағытталған ерекше педагогикалық тәсілдің бірі-сабақты зерттеу.

«Сабақты зерттеу» әдісі сыныпты зерттеу нысандарының бірі сондықтан бұл мұғалімдерді оқыту және олардың тәжірибесін дамытудағы ынтымақтастық тәсіл болып табылады. Ең бастысы «сабақты зерттеу» немесе «сабақты зерделеу» үдерісі болғандықтан, ол тәжірибені жақсартудың тиімді жолы болып табылады. Мұғалімдер зерттеу барысында өзінің жинаған білімімен әріптестерімен өзара бөлісе алатын болады.

Осы әдіспен қалай жұмыс істеу керектігін үйрену мақсатында бірінші деңгейлі курсты аяқтаған соң өз мектебімде сабақты зерттеуді жүргізуді жөн көрдім. Себебі, бұл әдіс арқылы оқушылардың іс-әрекеттерін терең зерттей отыра, сабаққа деген қызығушылығын қаншалықты арттырамыз? деген ойда болдым.

Сынып жетекшілердің тоқсандық есебі бойынша төменгі білім сапасын көрсеткен 8, 10 сыныптарға зерттеу сабағын өткізуді жоспарладық. Екі сыныпқа екі зерттеу тобы құрылды.

8 сыныптың зерттеу тобы

10 сыныптың зерттеу тобы

«Сабақты зерттеу» әдісі оқу үрдісінде оқушылардың қызығушылығын оятуға, белсенділігін арттыруға, оқушыларды терең зерттеуге, мінсіз оқушы тәрбиелеуге, мұғалімнің шеберлігін арттыруға, бір-бірімен іс-тәжірибе алмасуға өте тиімді әдіс екендігіне көз жеткіздім. Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, бақылау, проблемаларды бірігіп шешу деген бұрын болмаған еді. Болсада бір жақты... Ал қазір жағымды ынтымақтастықта бірлесе, оқыту мен оқу үдерісінде туындаған кемшіліктерімізді бірге жоюға, зерттеуге ат салысудамыз. Ең бастысы бір-бірімізге деген сенімділігіміз артта түсті...». Сабақты зерттеу әдісі мектепшілік қоғамдастықтың жүйелі жұмыс жасауына ықпалы етеді. Күтілетін нәтижеге қол жеткізу үшін, бұл үдеріс жалғасын табады.

МЕКТЕП МҰҒАЛІМДЕРІМЕН САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУ: КЕДЕРГІЛЕР, МҮМКІНДІКТЕР

ШҚО, Тарбағатай ауданы, Жетекші мектеп
«Ю.Гагарин атындағы орта мектебі» КММ

Алимжанова Жанна Койшыбаевна,
математика пәні мұғалімі

Нурхасимова Айгуль Турартаевна,
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

Мұғалімнің кәсіби дамуы «сыныпта болып жатқан нәрселерге басқаша қарауымен» тікелей байланысты секілді. Сыныпта әр түрлі оқушылар бар, олардың қандай қабілеті бар екенін анықтау, олардың қажетіне қарай жұмыс істеу әр мұғалімнің негізгі міндеті болып саналады, солай болып қала бермек. Оны жүзеге асыру үшін мұғалім оқушылардың қалай оқып ұғатынын бақылау керек. Осы мақсатты жүзеге асыру кезінде бізге көмекке келген *«Сабақты зерттеу»* (Lesson Study) болды. Мектептегі алғашқы іс-әрекетіміз *«Сабақты зерттеу»* тобын құрумен басталды. Мұғалімдердің бір тобы өз еркі бойынша жұмыс істеуге ынталанды, осы арқылы оларда өз жұмысының нәтижесіне деген жауапкершіліктің артатындығына сенімді болдық.

Негізгі пәндер бойынша оқушылардың білім деңгейін көтеру және оқыту әдістемесін жетілдіру мақсатында, сонымен қатар оқыту үшін бағалау сияқты тәжірибелік әдістерді тиімді қолдану үшін «Әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану оқушылардың белсенділігін арттыра ала ма?» деген проблемалық сұрақ төңірегінде жұмысымызды қолға алдық. Біздің жұмыс тобының мақсаты мұғалімдер арасында диалогты туындату, әріптестік және кәсіби даму мәдениетін дамыту, мұғалімдердің

Сабақты зерттеу үдерісін қорытындылау кезеңі

Алдағы уақытта оқытудың тиімді әдістерін жүйелі қолдану және оқыту үдерісіне енгізу арқылы мұғалімдердің кәсіби деңгейін көтеру мақсатында жұмыстарды ынтымақтаса отырып, бірігіп жүргіземіз деген шешімге келдік. Біздің жеке тұлға ретінде оқу-танымдық қызметімізде өзін-өзі оқыту, өзін-өзі дамыту және өзін-өзі жетілдіру дағдыларын қалыптастырудағы жолдарының бірі болды.

Яғни, жоспарлай білу, пікір алмасу, өзара үйрену, оқушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыру, бірлесе жұмыс істеу бүгінгі күннің негізгі талабы екенін түсінуге ықпал ете білдік. Сабақты зерттеу тәсілі ұжымның, барлық мұғалімдердің кәсіби даму құралы болып табылады.

2016-2017 оқу жылы
Жетекші мектеп координаторларының кәсіби дамуы
мектеп директоры
0%
директордың орынбасары
35%
мұғалім
65%
мектеп директоры
директордың орынбасары
мұғалім

2018-2019 оқу жылы
Жетекші мектеп координаторларының кәсіби дамуы
әдіскер
6%
мектеп директоры
18%
мұғалім
17%
директордың орынбасары
59%
мектеп директоры
директордың орынбасары
мұғалім
әдіскер

Талдау және нәтиже

Ынтымақтастық деңгейлерінің өзгеруі	Ынтымақтастық моделдері	Зерттеуші топ
Ынтымақтастықтың төмен деңгейі	Сабақты бірлесіп жоспарлау	Жауапкершілікті тең дәрежеде атқарады, мұғалімдер оқу тобы негізгі жұмысының әр түрлі мазмұнына (кезеңдеріне) жауапты
	Бірлесіп бақылау	Сабақты бақылауда бақылаушыға толық жауапкершілік жүктеледі
	Сабақты бірлесіп талдау	Жауапкершілікті тең дәрежеде атқарады, мұғалімдер оқу тобы негізгі жұмысының әр түрлі мазмұнына (кезеңдеріне) жауапты
Ынтымақтастықтың жоғары деңгейі	Командалық моделі	Жауапкершілікті тең дәрежеде атқарады. Команда мүшелері бірлесе жұмыс істеудің барлық мүмкіндіктерін қолданады: бірлесе жоспарлайды, жоспарды жүзеге асырады, оны бағалайды. Яғни, команданың бірлесе жұмысы сабақ басталмай жатып жүзеге аса бастайды.

Байтон мен Саймонстың ынтымақтастық модель сызбасы

«Зерттеуші мұғалім моделі»
Бақылаушы
Өзін-өзі дамытушы
Қарым-қатынасқа түсе біледі
Сенімді
Рефлексивті
Жауапкершіл
Тиімді жоспарлаушы
Сыншы дос
Белсенді әрекет иесі
Практик-зерттеуші

Қорытынды

«Сабақты зерттеу» тәсілі – мұғалімнің жеке тұлға ретінде оқу-танымдық қызметінде **өзін-өзі реттеу: өзін-өзі оқыту**, **өзін-өзі дамыту** және **өзін-өзі жетілдіру** дағдыларын қалыптастырудағы, яғни мұғалімнің **кәсіби дамуына** әкелетін жолдарының бірі екенін анықтай алдық

Назарларыңызға рахмет!!!